

та контрагентів до представленої звітної інформації під час прийняття управлінських рішень.

Узагальнюючи, підкреслимо таке. У зв'язку з прагненням України стати членом ЄС доречно, щоб українське законодавство у сфері бухгалтерського обліку і фінансової звітності було якнайшвидше приведено до відповідних міжнародних стандартів фінансової звітності, шляхом їх адаптації з національними П(С)БО, урахуваючи національні особливості. Внесені зміни до законодавства, нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку та фінансової звітності повинні мати сталий характер і визначати загальні вимоги до складу, змісту й подання фінансових звітів. Цього можна досягти лише за умови побудови ефективної облікової політики підприємства і постійного моніторингу виконання її правил та норм.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_010?test=XX7MfyrCSgkyfRQIZiSHJw7PNI41Ms80msh8Ie6

*Лисенко Марина Юрївна,
студентка 4 курсу,
спеціальність «Фінанси і кредит»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

Фінансова діяльність будь-яких суб'єктів господарювання, фінансово-кредитних, банківських установ пов'язана з ризиками, які можуть негативно позначитись на їх подальшій діяльності. Вплив ризиків на діяльність суб'єктів господарювання пов'язаний із нестабільною економічною та політичною ситуацією в країні та швидкою зміною ринкової кон'юнктури.

Теоретичні та практичні аспекти стану страхування фінансових ризиків в Україні розглядаються в роботах багатьох вітчизняних науковців, серед яких В. Бабенко, В. Вітлінський, Н. Внукова, О. Журавка, Н. Лисенкова, М. Клапків, О. Козьменко, О. Тимошенко та інші.

Страховання фінансових ризиків є одним із найбільш складних та проблемних видів страхування. Ця нова підгалузь майнового страхування розпочала розвиватись в Україні лише на початку 90-х років минулого століття. Нетривалий період розвитку страхування фінансових ризиків не дозволив виробити єдине тлумачення його поняття та дати уніфіковану класифікацію його видів. Незважаючи на те, що цей вид страхових послуг регламентується Законом України «Про страхування», чіткого визначення та класифікації фінансових або комерційних ризиків у чинному законодавстві немає. Проблеми виникають вже на етапі з'ясування, які ж саме ризики належать до фінансових. Теоретична складність змісту і сутності фінансових ризиків зумовила їх розгляд і визначення окремими авторами у широкому та вузькому значеннях. У широкому значенні фінансові ризики – це ризики, які характеризуються ймовірністю втрат фінансових ресурсів (грошових коштів) у підприємницькій діяльності. У цьому значенні поняття «фінансовий ризик» тотожне поняттю «комерційний (підприємницький) ризик», яке містить цілий комплекс різних ризиків: майнових, виробничих, торговельних тощо. Поняття «фінансовий ризик» також використовується у більш вузькому значенні – як частина комерційних ризиків, пов'язана з імовірністю фінансових втрат внаслідок операцій у фінансово-кредитній і біржовій сферах [1].

Фінансові ризики постійно супроводжують діяльність будь-якого суб'єкта господарювання. Відсутність належного управління цими ризиками може негативно позначитись на його фінансовому стані або призвести навіть до банкрутства. Страхування фінансових ризиків належить до ризикових видів страхування. Фінансові ризики характеризуються ймовірністю недоотримання фінансових ресурсів під час провадження господарської діяльності [2].

У науковій літературі немає чіткості та однозначності в трактуванні сутності фінансових ризиків та виявленні їх місця у системі господарської діяльності підприємства. Деякі фахівці розглядають фінансові ризики як окремий вид ризиків підприємства [3]. Інші економісти вважають, що ці ризики входять до складу інших ризиків – ринкового, інвестиційного тощо [4]. Найбільш поширеним є визначення фінансового ризику як ризику, що виникає при здійсненні фінансового підприємництва чи фінансових угод, виходячи з того, що у фінансовому підприємстві в ролі товару виступають або валюта, або цінні папери, або кошти. Фінансовий ризик охоплює такі основні види ризиків як валютний, кредитний та інвестиційний [5].

Страховання фінансових ризиків має значну питому вагу в структурі інших добровільних видів страхування. Страхування одночасно виступає як один зі стабілізаторів економічної і соціальної ситуації в країні і як одна зі сфер економіки і бізнесу. Водночас страхування вважається одним із методів керування ризиком. Специфіка страхового захисту полягає в компенсації збитку при здійсненні страхового випадку. Велике значення має страхування в інвестиційній діяльності і керуванні капіталами фінансово-промислових груп і холдингів. Нарешті, страхування виступає як один із засобів забезпечення економічної свободи прав особистості в умовах ринкової економіки [6].

Розглянемо ознаки фінансових ризиків. Вони являють собою основні моменти, що характеризують загальне в природі фінансових ризиків та необхідні для розуміння їх взаємозв'язків. Ознаки фінансових ризиків є такими [7]:

1. Фінансового ризику не можливо уникнути. Це положення ґрунтується на базовому для фінансової теорії взаємозв'язку «ризик – доходність». Відповідно до цієї концепції, відсутність ризику призводить до реалізації формули *no risk – no money*, тобто елімінування фінансових ризиків можливо лише разом із відмовою від доходу на фінансові операції.

2. Фінансовий ризик вимірюється відповідною ймовірністю.

3. Фінансові ризики генеруються фінансовими інститутами в процесі трансформації ними активів як фінансових посередників.

4. Усі форми та способи хеджування фінансових ризиків являють собою лише трансформацію одного виду ризику в інший та/або диверсифікацію ризиків між значною кількістю учасників.

Розглянемо специфіку страхування фінансових ризиків порівняно з іншими видами страхування.

Одним із видів зниження фінансового ризику для суб'єктів економіки є його страхування. Причому саме страхування є найбільш дієвим способом зменшення фінансового ризику та його негативних наслідків. В умовах сучасної економічної та політичної нестабільності страхування фінансових ризиків може забезпечити сталість економічних результатів суб'єктів економіки та стимулювати його подальший економічний розвиток.

Страхування фінансових ризиків – це страхування, яке передбачає обов'язки страховика щодо страхових виплат у розмірі повної або часткової компенсації втрат прибутків (додаткових витрат) особи, на користь якої укладено договір страхування, спричинених такими подіями як: зупинка або скорочення обсягу виробництва в результаті обумовлених у договорі подій; банкрутство; непередбачені витрати; невиконання (неналежне виконання) договірних зобов'язань контрагентом застрахованої особи, що є кредитором за угодою; понесені застрахованою особою судові витрати; інші події [8].

Страхування фінансових ризиків за своєю сутністю є страхуванням відповідальності, але досить часто його умови включаються до страхування майна. У разі включення страхування фінансових ризиків до страхування майна страхувальник має можливість страхувати не лише збиток, завданий майну, що страхується, а й не отриманий (очікуваний) прибуток. Найбільшого поширення серед видів страхування фінансових ризиків набуло страхування відповідальності суб'єкта економіки за невиконання зобов'язань перед своїми інвесторами або позичальниками [8].

Сьогодні найрозвинутішою у страхуванні фінансових ризиків є окрема галузь – це споживче кредитування (майже половина договорів зі страхування фінансових ризиків припадає на страхування ризиків споживчого кредитування). У страхуванні споживчих кредитів присутні усі вимоги, які зазвичай висуваються страховиками до клієнтів: застава (придбане майно), обмежена страхова сума (як правило, однорідні прогнозовані суми). Страховики

із задоволенням на це йдуть ще й тому, що поряд зі страхуванням фінансових зобов'язань за споживчими кредитами, згідно із Законом України «Про заставу», страхується і придбане майно – автомобіль, квартира чи побутова техніка. Страхування товарного кредитування також користується великим попитом. У цьому випадку страхова компанія гарантує виплату коштів за товари у зазначений термін. Багато звернень (з кожним роком їх стає дедалі більше) стосуються страхування фінансових ризиків, пов'язаних із інвестиційною діяльністю. Дуже часто підприємці демонструють свій бізнес-план, проте не мають ліквідної застави для залучення коштів під його реалізацію. Страховий поліс для них – єдиний шанс отримати у банку кредит. Активно розвивається галузь страхування, пов'язана з пластиковими картками. Це мало не єдиний випадок, коли йдеться про чистий фінансовий ризик, і застава тут не потрібна. Страхують від несанкціонованого використання пластикових карток, їх викрадення. Також активно розвивається страхування овердрафту – різновиду кредитного ризику [9].

Таким чином, страхування фінансових ризиків є одним із найбільш складних та проблемних видів страхування. На нашу думку, страхування фінансових ризиків – це вид майнового страхування, який передбачає страхування від ризику втрати прибутку чи його неотримання внаслідок різних причин, основна мета якого полягає у відшкодуванні можливих втрат.

Список використаних джерел

1. Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків / М. С. Клапків. – Тернопіль : Економічна думка & Карт-Бланш, 2002. – 570 с.
2. Журавка О. С. Проблемні аспекти страхування фінансових ризиків в Україні / О. С. Журавка // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2007. – Т. 20. – С. 16–24.
3. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия / И. А. Бланк. – К. : Изд-во «Ольга», Ника-Центр, 2004. – 720 с.
4. Горбач Л. М. Страхова справа : [навч. посіб.] / Л. М. Горбач. – [2-е вид., випр.]. – К. : Вид-во «Кондор», 2003. – 252 с.
5. Дзегерук О. В. Проблемні аспекти страхування фінансово-кредитних ризиків в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Дзегерук // Наука і життя: матеріали наук. конференції, 23–25 травня 2013 року. – Режим доступу: <http://intkonf.org/konf052013/341-dzhegeruk-o-v-problemn-aspekti-strahuvannya-fnansovokreditnih-rizikv-v-ukrayin.html>.
4. Саблина Н. В. Управление
6. Черкасов В. В. Деловой риск в предпринимательской деятельности : [практ. пособ.] / В. В. Черкасов. – К. : ЛИБРА, 1996. – С. 9.
7. Байдина О. С. Финансовые риски: природа и взаимосвязь / О. С. Байдина, Е. В. Байдин // Деньги и кредит. – 2010. – № 7. – С. 29–32.
8. Землячова О. А. Класифікація фінансових ризиків та методи їх зниження / О. А. Землячова, Л. С. Савочка // Фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – № 3. – С. 50–57.
9. Інформація про вимоги комерційних банків за наданими кредитами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.